

Tirsdag 10. august 2010

[Opret brugerkonto](#) | [Log ind](#)

Information.dk

Kunst & Kultur

[Den trykte udgave](#)[RSS](#)

Lykkeriddere og shellak-plader

Forlaget Faraos Cigarer vil fortsætte genudgivelsen af Corto Malteses væsentligste værker. Mens man venter på den næste, kan man tage på en rejse i tegneserieskaberens musikalske univers

Corto Maltese 'far', den italienske tegneserieskaber Hugo Pratt elskede at tegne og havde altid sin blok med sig verden rundt på sine rejser. Skitserne tilhører ikke noget specifikt album, men giver en idé om hans meget omfattende research. Bemærk Mussolinis fascistiske symbol på stenen fra Italiens koloni, Abessinien. Illustrationer: forlaget Faraos Cigarer

Af: CAROLINA SANCHEZ BOE, STEEN ANDERSEN
2. august 2010 | [Om denne artikel](#)

Artikelværktøj

[KOMMENTARER \(0\)](#)[SEND](#)[PRINT](#)[FACEBOOK](#)[DEL](#)

Mest læste

[Indsamlinger til bøder er skattefri](#)[Må man lugte af os selv?](#)[Bent Jensen-indsamler regner med skattefritagelse](#)['Vi har brug for et nyt 68-oprør](#)[Sherlock Holmes som velfungerende sociopat](#)['Mange muslimer er virkelig bange for den danske kultur'](#)[Politikere holder fast i kendt viden om prostitution](#)[De Konservative har nået bunden](#)

Mest sendte

[Hjemme værst](#)[Vi lader som om, vi vil have kvinder i erhvervslivets top](#)['Vi har brug for et nyt 68-oprør](#)[Danske er vi kun på papiret](#)[Hver sin vej sammen](#)[Målermanden](#)[Det syntetiske EU-Parlament](#)['Mange muslimer er virkelig bange for den danske kultur'](#)

Opslag til denne artikel

Emneord: tegneserier

Den italienske forfatter og tegneserieskaber Hugo Pratt var en pioner inden for den grafiske roman. Han blev især kendt for det univers han skabte omkring eventyreren Corto Maltese, hvor ikke mindst musik indgår som en vigtig del af fortællingen. En ny udgivelse i cd og bogform kaster for første gang lys over dette aspekt, og åbner samtidig op til en mangfoldighed indenfor musik, der måske er ved at gå tabt.

Større billede

»Alle har vi minder, der knytter sig til gramofonmusik ...«, skriver lykkeridderen Corto Maltese i sine erindringer, da han ser tilbage på sine mange rejser der, omkring Første Verdenskrig, førte ham fra Kina til Argentina, Irland til Etiopien, over Stillehavet og gennem Amazonas.

Den italienske forfatter og tegneserietegner, Hugo Pratt, skabte med sine grafiske romaner om Corto Maltese et både personligt og stemningsmættet univers, i hvilket musikken er allestedsnærværende.

Større billede

Umberto Eco skrev (*Rosens Navn, Foucaults Pendul*), i forordet til Corto Maltese eventyret *Afrikas Horn*:

»Pratt er ikke blot en pioner inden for denne genre (den grafiske roman), men det lykkes ham, subtilt og sikkert, at komme med citater og referencer, oftest uden at læseren bemærker det ved første gennemlæsning«.

Frank Miller (*Sin City, 3000g Daredevil*), der opkaldte et land efter Corto Maltese i sin nyfortolkning af

Batman, The Dark Knight, var ligeledes imponeret over Hugo Pratts univers. Han skrev i sin introduktion til Corto Maltese-albummet

Voodoo for the President, 1986: »

His drawings show an attention to, and familiarity with, exotic detail, far beyond what could be gleaned from a shelf full of National Geographic-magazines. There is nothing stolen, or even borrowed, in Pratts work; even his sense of humor seems to come from preposterous experience«.

Hugo Pratt brugte elementer fra sit personlige liv og sine mange rejser til at forme Corto Malteses univers. Og som sin skaber er Corto Maltese en både kultiveret og nysgerrig verdensborger.

Fra H. Pratt til C. Maltese

Hugo Pratt blev født i 1927 i en veneziansk familie, der havde både engelske, franske, tyrkiske forfædre. Han voksede op i 1930'ernes Italien mellem den allestedsnærværende fascisme og flugten ind i fantasien. Fra han var 10 til 16 år gammel boede Pratt i Abessinien (dagens Etiopien), hvor hans far, som officer i den italienske hær, var udstationeret. I 1943 blev hans far taget til fange af de britiske tropper og døde i fangenskab, og Pratt og hans mor blev interneret i en italiensk fangelejr, indtil de blev sendt tilbage til Italien, hvor Pratt nær var ved at blive henrettet af SS-tropper, som mistænkte ham for at være sydafrikansk spion.

Efter krigen organiserede Pratt underholdning for de allierede styrker i Venedig, og da han blev tilknyttet magasinet *Asso di Piche* (Spar es, red.), begyndte hans karriere som tegneserietegner.

Han var stærkt inspireret af amerikanske tegneserieforfattere som Will Eisner og Milton Caniff, men også forfattere som Joseph Conrad, Herman Melville, Arthur Rimbaud, og Robert Louis Stevenson var blandt inspirationskilderne.

Han har siden det første album om Corto Maltese udkom i 1967, vundet international anerkendelse, og blev i 2005 indlemmet i *The Comic Book Hall of Fame* under 17th Annual Will Eisner Comic Industry Awards. Hugo Pratt forblev stærkt knyttet til Venedig, men levede i flere

Bedst lige nu

Vi lader som om, vi vil have kvinder i erhvervslivets top

Kvinder er dårligere arbejdskraft, viser forskning. Det er naivt at tro, at man både kan få tre børn, tage års orlov og blive topchef

Børn som dyr eller guder

Vi afskyer misbrug af børn, fordi det er at behandle dem som dyr. I stedet vælger vi at behandle dem som guder. Hvordan kan det være, at der ikke er andre muligheder?

Sveriges mørke side

En af svensk politis mest kendte og ærværdige chefer er blevet idømt seks års fængsel for voldtægt, rufferi og alfonseri. Under optrævlingen af et voldeligt sexnetværk i den svenske overklasse dukkede Gören Lindberg op, og seks måneder senere blev han sammen med en række andre mænd anholdt med læderpiske og håndjern på vej til et møde med en 14-årig pige. Et chok går igennem velfærdssverige

Der gik grænsen mellem virkelighed og fiktion

Tingretten i Oslo fældede i forrige uge dom over Åsne Seierstads

SØG

årrækker i bl.a. Buenos Aires, Paris og Lausanne og fortsatte livet igennem med at rejse i blandt andet Afrika, Nord- og Sydamerika og Stillehavsområdet - ligesom Corto Maltese gør det.

Rejseoptegnelser

Med Corto Maltese gjorde Hugo Pratt, for første gang i den grafiske romans historie, også brug af musik til at sætte stemninger og antyde underliggende forhold, samt historiens videre udviklinger.

Musikken er således med til at give værket en ekstra dimension, som man sjældent ser i andre tegneserier. Derfor foreligger der nu en bog, som udførligt analyserer og kommenterer de mange musikalske referencer, som Hugo Pratt gjorde brug af.

Notes de voyages (som på fransk både kan betyde rejsenoder og *rejseoptegnelser*) er rigt illustreret med både kendte og ikke før udgivne illustrationer af Hugo Pratt. På

Notes de voyages's medfølgende cd'er, har forfatterne Alain Tercinet og François Lê Xuân fra det parisiske pladeselskab Saga indsamlet 76 musiknumre, samt korte interviews med Hugo Pratt. Flere af numrene er der eksplicitte referencer til i Corto Maltese, mens andre er kendetegnende for den tid og de steder, som historierne foregår i.

De to forfattere fik af Hugo Pratts arvinger adgang til tegneserieskaberens egen pladesamling i Schweiz.

»Alle stilarter var repræsenteret, både jazz, klassisk, rock, og traditionel musik fra hele verden. Ligesom Pratts imponerende bibliotek viser hans pladesamling, hvor åben og nysgerrig han var,« forklarer François Lê Xuân i et telefoninterview.

På cd'erne findes musik fra overalt i verden: fra Roma-, maori- og beduinsange, til ragtime fra New Orleans, tango fra Buenos Aires, og noget så sjældent som latinamerikansk barokmusik.

I de sidste fem år har Alain Tercinet og François Lê Xuân haft kontakt til musiksamlere, etno-musikologer og musikere rundt om i verden og er gået på opdagelse i pladeforretninger, private pladesamlinger, museer og lydarkiver på universiteter i bl.a. Los Angeles, Lausanne, Paris og Buenos Aires.

De glemte lydarkiver

»Særligt i Europa findes der etnografiske samlinger med indspilninger, som antropologer og etno-musikologer har hentet hjem fra hele verden. Desværre er disse sjældent gjort tilgængelige for publikum, og udover en håndfuld forskere og specialister, er der få, som har hørt eller overhovedet ved at disse indspilninger findes,« fortæller François Lê Xuân.

På Musée de l'Homme (Etnografisk Museum, *red.*) i Paris opdagede forfatterne indspilninger foretaget af etnografen Pierre Gaisseau, der optog indianernes musik under en videnskabelig ekspedition i Amazonas i 1948-50.

»Det var dog slet ikke formålet med rejsen, men et personligt initiativ fra et medlem af ekspeditionen, som følte, at noget vigtigt var ved at gå tabt. Disse enestående indspilninger fortjener at blive udgivet. Forestil dig, at Lomax' arbejde aldrig var blevet udgivet, at de bare lå og samlede støv i Library of Congress' arkiver.«

Alan Lomax blev i slutningen af 1930'erne hyret af Library of Congress til at rejse rundt og optage lokale musikere i USA, Caribien, Stillehavet og dele af Europa. I en varevogn, hvor han havde installeret et lille musikstudie, indspillede Lomax både en række kendte og anonyme, men ikke desto mindre talentfulde musikere, der aldrig fik en kommerciel karriere.

Library of Congress gjorde gennem pladeselskabet Folkways Lomax' indspilninger tilgængelige for et bredere publikum. Under *Blues Revival* 1960'erne kom disse indspilninger til at have indflydelse på kunstnere som Hendrix, Dylan og Rolling Stones.

Shellak og samlerfeber

Forfatterne bag

Notes de voyages har med udgivelsen desuden ønsket at skabe opmærksomhed

journalistiske metode i 'Boghandleren i Kabul'. Kritikere frygter, dommen kan føre til snævrere rammer for dokumentarjournalistikken. Andre ser dommen som et tiltrængt etisk 'wake up call' til hele den journalistiske stand

Det syntetiske EU-Parlament

Den lave interesse for EU-Parlamentet er paradoksalt, for parlamentet har langt større betydning og magt end før. Love om klima, miljø, arbejdsmiljø, borgernes og varenes fri bevægelighed kan ikke vedtages uden dets godkendelse. Parlamentet beskæftiger sig med rundt regnet halvdelen af EU's lovmråder

CEVEA: Venstrefløjen har svigtet velfærdsstaten

Venstrefløjen har i årevis set velfærdsstaten som patentløsning på alt og har svigtet velfærden ved ikke at anerkende dens begrænsninger. Det mener centrum-venstre tænketanken CEVEA. S og SF kan overhovedet ikke genkende kritikken

omkring det vigtige arbejde som private samlere gør, når de opkøber shellak-plader (kendt som 78'ere, der blev fremstillet før Anden Verdenskrig, indtil vinylpladen tog over) og prøver at opspore oplysninger omkring musikerne, der spiller på dem.

»Mange af de samlere, vi arbejder med, ligger inde med det sidste kendte eksemplar af visse indspilninger og er dermed med til at sikre, at den mangfoldighed, der findes inden for musik ikke bare går tabt, men kan inspirere nye musikformer,« forklarer François Lê Xuân.

»Hver gang en teknologi må vige pladsen for en ny måde at optage og lytte til musik på, går der musik tabt. Ligesom cd'en fik mange musikere til at skille sig af med deres vinylplader, blev shellak-pladerne smidt på lossepladsen, efter vinylen kom frem.«

Undergrundstegneren Robert Crumb er en af de private samlere, som har udlånt nogle af de shellakplader, der nu for første gang bliver udgivet gennem *Notes de voyages*. I sin tegneserie *Mister Nostalgia*, beskriver Crumb den feber, der i 1970'erne drev ham og andre private samlere til at ringe på døren hos vildt fremmede mennesker for at få lov til at lede efter shellak-plader i deres kældre og loftsrum.

»En af de samlere, vi arbejdede med, spillede en shellak-plade for os. Musikken var utroligt smuk og svarede fuldstændigt til den stemning Pratt skaber i albummet

Samarkands gyldne hus. Vi kender kun til dette ene eksemplar af pladen, og den eneste information der står er pladeselskabet Polydors reference. Ud fra den ved vi, at pladen er indspillet i Istanbul i 1930. Alle andre spor, der kunne lede os hen på musikerne og den kontekst, den blev indspillet i, er forsvundet. Alligevel vækker indspilningen følelser i alle de, der lytter til den, uanset deres musikalske smag, erfaring eller viden, og dette viser, om noget, at musik er et universelt sprog,« siger François Lê Xuân.

Notes de voyages foreligger indtil videre på fransk og italiensk, men alene de tre cd'er med Corto Malteses musikalske univers, åbner op for nye horisonter, selv for et ikke italiensk-fransk publikum. Hugo Pratt viste med Corto Maltese en dyb respekt og åbenhed over for skæve eksistenser og kulturel mangfoldighed, samtidig med at hans værk er en hyldest til det universelle i menneskets vilkår. Og hvilken kunstform er bedre egnet end musikken til at formidle dette.

**NU KAN DU OGSÅ FÅ
DIN RUBRIKANNONCE
PÅ INFORMATION.DK**

- Rubrikannoncer ses på information.dk/rubrikannoncer
- Starttilbud; få 14 dage for kun kr. 100,-
- Opret dig som bruger GRATIS

Kommentarer

Man skal være registreret bruger for at skrive kommentarer på information.dk. Som registreret bruger får du også mulighed for at tilmelde dig nyhedsbreve m.m.
[Tilmeld dig her](#)

[God tone i debatten](#)